

UZASADNIENIE

Powód K. K. wystąpił z pozwem skierowanym przeciwko M. J. pozwem, w którym żądał uznania za bezskuteczną w stosunku do siebie umowy z dnia 29 listopada 2018 roku, pomiędzy A. J. (1) i M. J., w postaci umowy darowizny udziału w wysokości 1/6 w nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu mieszkalnego numer (...) w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), i związanego z tym prawem własności wyżej oznaczonego lokalu udziału w wysokości (...) w częściach wspólnych budynku i innych urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli poszczególnych lokali położonych na nieruchomości w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, która to umowa została zawarta w Ł. przed notariuszem P. L.

w formie aktu notarialnego wpisanego do repertorium A nr 6591/18, w celu zaspokojenia wierzytelności wynikających z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 października 2018 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze aktXI GNc 2656/18, a także z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 października 2018 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze akt XI GNc 2657/18. Nadto, powód żądał od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2020r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi uznał za bezskuteczną w stosunku do K. K. czynność prawną z dnia 29 listopada 2018 roku, dokonaną pomiędzy A. J. (1) i M. J., w postaci umowy darowizny udziału w wysokości 1/6 w nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu mieszkalnego numer (...) w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), i związanego z tym prawem własności wyżej oznaczonego lokalu udziału w wysokości (...) w częściach wspólnych budynku i innych urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli poszczególnych lokali położonych na nieruchomości w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, która to umowa została zawarta w Ł. przed notariuszem P. L. w formie aktu notarialnego wpisanego do repertorium A nr 6591/18, w celu zaspokojenia wierzytelności wynikających z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 października 2018 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze akt XI GNc 2656/18, a także z prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 października 2018 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze akt XI GNc 2657/18. Sąd I instancji zasądził od M. J. na rzecz K. K. kwotę 4 700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach stanu faktycznego:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 31 października 2018 roku, przez Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze akt XI GNc 2656/18, nakazał pozwanym A. J. (1) i J. J. aby zapłacili solidarnie na rzecz K. K. kwotę 11 285,90 zł wraz odsetkami wskazanymi, jak w powyżej oznaczonym dokumencie, oraz kwotę 2 475,00 zł. Nakaz ten jest prawomocny. Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 31 października 2018 roku, przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygnaturze akt XI GNc 2657/18, nakazał pozwanym A. J. (1) i J. J. aby zapłacili solidarnie na rzecz K. K. kwotę 11 625,78 zł wraz odsetkami wskazanymi, jak w powyżej oznaczonym dokumencie, oraz kwotę 2 475,00 zł. Nakaz ten jest prawomocny.

A. J. (1) jest matką M. J., który urodził się (...).

Umową z dnia 29 listopada 2018 roku, A. J. (1) darowała M. J., a ten tę darowiznę przyjął, udział w wysokości 1/6 w nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu mieszkalnego numer (...) w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze

(...), i związanego z tym prawem własności wyżej oznaczonego lokalu udziału w wysokości (...) w częściach wspólnych budynku i innych urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli poszczególnych lokali położonych na nieruchomości w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi. Umowa ta została zawarta w formie aktu notarialnego.

Na podstawie wyżej wskazanych tytułów wykonawczych, K. K. złożył wnioszek o wszczęcie egzekucji skierowanej do majątku A. J. (1) i J. J..

Wszczęte postępowanie egzekucyjne nie zaspokoilo praw K. K. stwierdzonych tytułami wykonawczymi wskazanymi powyżej, z uwagi na to,

że dłużnicy wyżej wskazani nie mają majątku, do którego mogłaby być skierowana egzekucja.

Przy takich ustaleniach stanu faktycznego Sąd I instancji wywiódł, że podstawą roszczeń powoda w niniejszej sprawie był art. 527 k.c. statuujący instytucję skargi pauliańskiej, z uwzględnieniem w realiach przedmiotowego przypadku przepisów art. 528 k.c. i art. 529 k.c.

Przepis art. 527 k.c. przyznaje wierzycielowi uprawnienie do zaskarżania czynności dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela. Zaskarżona może być czynność prawna dokonana między dłużnikiem i osobą trzecią, którą to osobę można tak określić, dokonując oceny z punktu widzenia wierzyciela, albowiem osoba ta dotąd nie pozostawała w węzle zobowiązaniowym z wierzycielem, tym węzle, który łączy dłużnika z wierzycielem. Zaskarżoną może być taka czynności prawna między dłużnikiem i osobą trzecią w rozumieniu wskazanym powyżej, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika: bądź dlatego, że z majątku dłużnika coś ubyło, bądź dlatego, że do tego majątku nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Konsekwencją tej czynności prawnej jest to, że dłużnik stał się niewypłacalny lub pogłębił stan swojej istniejącej dotychczas niewypłacalności. Przez pojęcie niewypłacalności rozumie się brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi, bądź gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Tak też orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2001 roku, w sprawie o sygnaturze akt

IV CKN 525/00. W ocenie Sądu I instancji na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużniczkę z pozwanym doszło do zubożenia dłużniczki, z uwagi na to, że wierzyciel na skutek tej czynności prawnej nie może skierować egzekucji do udziału w nieruchomości dłużniczki, a tym samym choćby w części, zaspokoić swoich praw wynikających z tytułów wykonawczych skierowanym przeciwko dłużnikom.

Instytucja skargi pauliańskiej istnieje po to, by wierzyciel mógł dochodzić zaspokojenia swoich praw wierzycielskich z przedmiotu objętego czynnością prawną zdziałaną między jego dłużnikiem a osobą trzecią. Ta czynność prawna pozostaje bezskuteczna względem praw wierzyciela. Inaczej mówiąc, względem wierzyciela czynność ta traktowana jest tak, jakby jej nie było.

Wystąpienie przesłanek umożliwiających uznanie za bezskuteczną przez sąd czynności prawnej spoczywa na powodzie, w myśl zasady wyrażonej normą art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Oba te przepisy stanowią o tym, że ten, kto skutki prawne korzystne dla siebie wywodzi z danych twierdzeń, powinien te twierdzenia udowodnić.

Przy ocenie spełnienia przez powoda wymogu udowodnienia żądania, z jakim wystąpił, przesłanek umożliwiających uznanie za bezskuteczną przez sąd czynności prawnej, w przedmiotowej sprawie znaczenie mają przepisy art. 527 § 3 k.c. i art. 528 k.c. i art. 529 k.c.. Przy czynności prawnej w postaci umowy darowizny między matką i jej synem, a tak było w niniejszym przypadku, ustawodawca przyjął, że bez znaczenia jest, czy osoba trzecia wiedziała lub mogła się dowiedzieć przy dołożeniu należytej staranności, że dłużnik działał

ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela dokonując czynności prawnej, która krzywdziła interesy wierzyciela. Nadto, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, bądź stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny, ustawodawca wprowadził domniemanie, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Konsekwencją tego domniemania jest przerzucenie ciężaru dowodu na pozwanego. Tym samym, to pozwany winien wykazać, że dłużnik powoda nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela – powoda, przy dokonywaniu wskazanej w pozwie czynności prawnej. Pozwany nie podołał temu obowiązkowi dowiedzenia, nie zaoferował żadnych dowodów, które dawałyby możliwość poczynienia takiego ustalenia. To zaś, że dłużnik był niewypłacalny w dacie czynności prawnej wskazanej w pozwie, bądź stał się niewypłacalny w następstwie dokonania wskazanej w pozwie czynności prawnej wynika z zasad logiki i doświadczenia życiowego. Skoro bowiem dłużnik dobrowolnie nie zadośćuczynił żądaniom powoda objętych następnie tytułami wykonawczymi wskazanymi w treści pozwu inicjującego niniejsze postępowanie, to znaczy, że już wówczas nie miał majątku by zaspokoić prawa wierzyciela, których słuszność dochodzenia przesądził następnie sąd wydając orzeczenia, które później stały się tytułami wykonawczymi wskazanymi w treści pozwu inicjującego niniejsze postępowanie. Dodatkowo, o niewypłacalności dłużnika świadczy wynik przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego toczącego się na podstawie tytułów wykonawczych wskazanych w treści pozwu inicjującego niniejsze postępowanie.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu I instancji, powództwo było uzasadnione.

Apelację od wyroku złożył pozwany.

Skarżący zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa procesowego polegające na dowolnym przyjęciu, że pozwany dokonał zaskarżonej czynności na szkodę wierzyciela, a także, że posiadał wiedzę o sytuacji finansowej dłużników.

Nadto, skarżący zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie art. 533 k.c. ze względu na jego niezastosowanie. W toku postępowania złożono do akt sprawy potwierdzenie wpłat na kwotę 15.000 zł dokonanych do powoda, w związku z czym, do tych kwot należało powództwo oddalić.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchYLENIE.

Skarżący wniósł nadto o nieobciążanie kosztami postępowania za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zarzutom skarżącego podniesionym w apelacji, Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, ocenionym bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów wyznaczonej dyspozycją art. 233 k.p.c. i trafnie określił konsekwencje prawne z nich wynikające.

Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie, wierzyciel dysponuje dwoma tytułami wykonawczymi skierowanymi przeciwko dłużnikom A. J. (1) i J. J. tj. prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym, zaopatrzone w klauzulę wykonalności w sprawie sygn. akt XI GNc 2656/18 oraz prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym, zaopatrzone w klauzulę wykonalności w sprawie sygn. akt XI GNc 2657/18.

A. J. (1), działająca jako pełnomocnik pozwanego, w dniu 24 lipca 2020 r. złożyła pismo procesowe wraz z dwoma dowodami wpłat na łączną kwotę 15.000 zł, przy czym pismo to zawierało błędną sygnaturę akt (IC C 835/19) , w

efekcie czego zostało załączone do akt sprawy II C 1215/19 już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji tj. w dniu 13 sierpnia 2020r. (notatka urzędowa –k. 32, pismo procesowe wraz z załącznikami –k. 33 – 35).

Tytuł wykonawczy w sprawie XI GNc 2656/18 obejmuje należność główną w kwocie 11.285,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz kwotę 2472 zł z tytułu kosztów procesu. W dniu 22 lipca 2020r. dłużniczka A. J. (1) zapłaciła na rzecz powoda kwotę 7500 zł z tytułu należności głównej z tego nakazu (dowód wpłaty wraz z adnotacją dotyczącą tytułu wykonawczego –k. 34). Kwota ta nie zaspokoiła nawet roszczenia głównego z tego nakazu, gdyż A. J. (1) odpowiada solidarnie z J. J. względem powoda za całe roszczenie objęte tym tytułem wykonawczym (art. 366 § 1 k.c.).

Tytuł wykonawczy w sprawie XI GNc 2657/18 obejmuje należność główną w kwocie 11.625,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz kwotę 2472 zł z tytułu kosztów procesu. W dniu 22 lipca 2020r. dłużniczka A. J. (2) zapłaciła na rzecz powoda kwotę 7500zł z tytułu należności głównej w tej sprawie (dowód wpłaty wraz z adnotacją –k. 35), natomiast w dniu 29 października 2020r. A. J. (2) uiszczyła na poczet należności głównej w obu sprawach łącznie kwotę 1500 zł (dowody wpłaty wraz z adnotacjami –k. 65).

Wpłaty dokonane przez A. J. (1) nie pokryły nawet należności głównej wynikającej z tytułu wykonawczego w sprawie XI GNc 2657/18, gdyż A. J. (1) odpowiada względem powoda solidarnie z J. J. za całe roszczenie objęte tym tytułem wykonawczym, zatem wierzyciel może dochodzić od A. J. (1) całej należności objętej tytułami wykonawczymi.

W tym stanie rzeczy – wbrew wywodom skarżącego - brak było podstaw do oddalania powództwa z uwagi na dokonanie częściowej spłaty zadłużenia obciążającego dłużniczkę.

Jak wynika z materiału dowodowego – w szczególności z przedłożonych przez pozwanego dowodów wpłat, dłużniczka nie zaspokoiła całego roszczenia wynikającego choćby z jednego tytułu wykonawczego, co mogłoby skutkować oddaleniem powództwa w części dotyczącej jednego z tytułów wykonawczych.

Stosownie do art. 533 k.c. osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, może zwolnić się od zadośćuczynieniu roszczenia wierzyciela żądającego uznania czynności prawnej za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika.

Skarżący nie wskazał majątku należącego do dłużniczki, z którego wierzyciel mógłby zaspokoić roszczenia objęte tytułami wykonawczymi – mimo wezwania do osobistego stawiennictwa obowiązkowego na rozprawę w dniu 2 grudnia 2021r. pozwany nie stawiał się na terminie rozprawy, nie stawiał się także jego pełnomocnik pozwanego A. J. (1). Pozwany nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych, które zmierzałyby do wykazania, że dłużniczka posiada majątek pozwalając na zaspokojenie roszczeń powoda.

Bezskuteczność egzekucji skierowanej przeciwko dłużnikom została wykazana przez powoda w toku postępowania przed sądem I instancja.

Tym samym brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że Sąd I instancji przy wydaniu zaskarżonego wyroku naruszył przepis art. 533 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew zarzutom podniesionym w apelacji, w sytuacji gdy pozwany uzyskał na skutek darowizny udział w przedmiotowej nieruchomości, bez znaczenia jest to, czy pozwany wiedział jaka jest sytuacja finansowa dłużniczki. Stosowani bowiem do art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest również podstaw do stosowania zasady słuszności opisanej dyspozycją art. 102 k.p.c. do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Zasada słuszności jest wyjątkiem od zasady odpowiedzialności za

koszty procesu – art. 98 k.p.c.. W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany nie uprawdopodobnił żadnych okoliczności, które uzasadniałyby odejście od zasady odpowiedzialności za wynik procesu przy rozstrzyganiu o kosztach procesu. Pozwany pomimo wezwania przez Sąd Okręgowy do osobistego stawiennictwa obowiązkowego na termin rozprawy wyznaczonej na dzień 2 grudnia 2021r., nie stawiał się na rozprawie, nie stawiała się także jego pełnomocnik A. J. (1), tym samym pozwany nie przedstawił żadnych wyjaśnień, które pozwoliłyby Sądowi Okręgowemu poczynić ustalenia faktyczne uzasadniające zastosowanie zasady słuszności do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Oświadczenie o sytuacji majątkowej złożone przez pozwanego - k.67-71 jest niepełne, gdyż w oświadczeniu tym pozwany wskazał, że nie ma nieruchomości – w sytuacji gdy udział w nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) należący do pozwanego, jest przedmiotem niniejszego postępowania. Nadto, oświadczenie to zostało złożone ponad rok temu (październik 2020r.), brak jest jakichkolwiek dowodów, które pozwoliłyby Sądowi Okręgowemu na dokonanie aktualnej oceny sytuacji życiowej i majątkowej pozwanego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.